
MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 17. Novemberben 1787.

A Szilágybann. 6-dik Octoberben 1787.

Te Prométhéusza szép MAGYAR MŰSÁdnak,
 Ő 'S Orvosza nyelvében dadogó Hazádnak!
 Ki pennát tsinálsz az éles agyarokból,
 Szép Vers-szerzőket a' kardos Magyarokból.
 Ki nagy hafznot hajtván Edes Nemzetednek,
 Halhatatlanfágot szerzettél nevednek.
 A' kit én-is, míg a' nap alatt léhellek,
 Szivem' táblájára bé-metzve visellek.
 A' kit még Kolósvárt Berlinbenn láttalak,
 'S Nem tóm hogy állnaka' Berlini kö-fálák!!!
 Én ugyan nem vagyok nálad esméretben,
 Te abbann vagy nállám, 's méltó tiszteletbenn.
 Hogyha tehát Verfem leg felső szobádig
 Fel-tántikálhatna: botsáfsad ortzádig.
 Azt kérded: Kit keres? Tégedet. Mi végre?
 Fel-akar emelni a' csillagos égre.
 Miért? Erdemedért. Adsz e' engedelmet?
 Nem. Nem kéri tölled, 's nem koldul kegyelmet.
 Te az akaratot meg-nem zabolázod,
 Le-a' tiszteletet nyakádrol nem-rázod.

P P P P

Ugyan

Ugyan hát mit csinálsz? A' non putaremet
 Tsak fzenvedd, 's fogadd-el érdemlett versemet.
 Hajdon Márkus Káto' volt Kvestorságából,
 Haza Roma felé menvén, Afrikából,
 A' Tirhenum Tenger tágas kebelébenn
 Lévo, Sárdinia kies Szígetébenn
 (Melly uttyábann vala) a' midönn utozna,
 És abbann edgy néhány napig mulatozna,
 Rá talál Ennius Kvintus Poétára
 Kit ki-állított volt Márus akkor tsatára;
 A' kardot ő velle Káto le-téteté
 'S Az el-vetett pennát újra fel-véteté
 Bé vivéi magával Roma városába
 A' tudatlanságnak tetét homállýába:
 Mert még az Apolló fejének sugára,
 E' Város fzemének vastag hályagjára
 Nem süttött volt; mert az háboruk fellege
 Nem engedte, melyről bé-völt-vonva Ege
 Többnyire Romának; de mihelyt le-üle
 Ennius 's egy egy szép néma legényt szüle,
 A' poharak között: kezde hajnalodni
 'S A' hájag apránként mulni, vékonyodni.
 A' szürkület szüle a' világóságot,
 E' pedig sokakba önte kívánlágot.
 Az Atya, fiakat támaszta magának,
 Idö mulva kik el-únokásodának.
 Majd a' Márus véresült kárdgya ugy élesült
 Hogy Pallás-is edgygyütt fényesült, ékesült.
 Mert a' Tudományok naponként nőtenek,
 'S Rendre Látziumba a' Musák jötenek,
 Zöldellő borostyán koszorus fejekkel,
 'S Akármelly Nemzethez alkalmas nyelvekkel.
 Mintha Sárdiniát Káto fegyverével

Meg-

Meg-rontva ment volna Romába Népével,
A' nyert Ditsófségnek fényes Szekerében,
'S Rab Királyt vitt volna kötözve kezében;
Hogy Enniust vitte éppen ugy tartatott,
'S Olly ditséretének tulajdonittatott.
Hogy a' gyermek Nyelvet lábra állította,
Meg-simogatatta és palérozta.
Ki a' Magyar - Nyelvnek edgy ilyen Kátója?
Meg-mondgyam? A' Magyar Musa Botsátója.
Hazudok? tagadni mellyik Magyar meri?
A' kinek köldökét irigység tekeri.
Vagy a' ki született háládatlan méhből,
Vagy a' kit ki-vernek a' Vers-szerző Czéhből.
Sarkantyuja vagyon ám a' Ditséretnek,
Mellyről az írásra ösztönöztetnek
Még azok-is, kik azt kerülve kerülük;
De, ha nyakkal esnek beléje, örülük:
A' nagy Leány éppenn illy kerülést téfzen,
Mikor ifju legényt jöni észre véfzen,
El-vonnya magát, hogy meg-ne szemléltessék;
Köhint de nem azért, hogy észre vétessék!!
Az ajándék haltól igy szokott irtozni
A' Biró, mellyett a' peres szokott hozni.
Mondván: „ Nekem nem kell, vidd-ki a' konyhára,
Azonban fel-kéri estve vatsorára.
Ök a' Ditséretet tudnillik Sirennék
Tartyák; s' hajójókkal még-is felé mennek.
Az hogy, nem szeretik magát az állatot,
Hanem tsak a' tölle származó szózatot.
Az hogy tsak ki-tettzik a' vas szeg a' fákból,
A' róka természet az Afzfony Rokákból.
Nem kell 's nem illik a' dolgot szépiteni:
Jó a' Ditséretet nem tsak érdemleni,

Hanem fel-is venni, ha reád ruházzák.

Kép-mutatók a' kik nyakokrol le-rázzák.

A' Magyar Musa-is jó fell-tett tzeljábann,

Az az, a' Magyar-Nyelv gyarapításábann.

Ez által boldogul, ez által serkenti

Az Irókat; hogy az haláltol meg menti.

Világra botsátván eszeknek fengéjét,

Ekként farkantyuzza azoknak elméjét!

Mellynek már eddig-is fokot köszönhetünk,

Nevednek oszlopot 's zászlót emelhetünk.

A' ki már a' hajnalt jól fel-hafitottad

Egünkönn, 's szemünket világositottad.

Fárusi fáklyával vezérled utunkat,

Munkáloed ferény vállakkal hafznúnkat.

Nállad nélkül Nyelvünk a' porban heverne,

Hogyha Dajkájának Téged' nem ismerne.

Most pedig reád néz könyves szemeivel,

Reád terjeszkedik tsüggedt kezeivel.

'S kér, hogy továbbra-is légy gondviselője,

Dajkája, gyámola, Attya 's nevelője.

Mert láttya, hogy senki Pártfogója nintsen

A' Fő-rendek között, ki-reá tekintsen.

A' ki fel-valami jutalmotskát-tenne,

A' mellyet a' leg jobb Könyv-Iró el-venne.

Itt ne kérd hijábann 's ne keresd Nevemet,

Hanem nyomtasd-ki most probára Versemet.

Tudostás Füredről 5-dik Novemberben 1787.

A' Magyar Hunniásnak írója, az Erdemes Kö-
zönséget, 's kivált azokat, a' kik azon könyv-
nek ki adatását már régtől fogva sürgetik; követi:
hogy

hogy némely akadályok miatt későn lehet a' Könyv közönlégsé. Egyfzersmind most jelenti; hogy már a' Könyv egészen kész, és a' most leg közelebb meg-esendő Pesti Vásár után fog találatni —

Bétsben Magyar Ujság - Iró Szatsvay Sándor Urnál.

Posonyban a' Semináriumban.

Győrben T. Professor *Entsely*, és T. Prédikátor Sz. Nagy István Uraknál.

Komáromban T. Prédikátor *Péczeli József* Urnál.

Pesten Cseppán István (Juris Candidatus) Urnál.

Debreczenben a' R. Collégiumban, és Nánáson *Oláh Mihály* Urnál,

Pápán Könyv-kötő *Soldos György* Urnál.

Füredenn-is egynéhány az Auctornál. — Á' mi fzembetűnő hibák eshettek az Auctornak távoly létele miatt a' *Hunyadi* nyomtatásában, azoknak-is ki-nyomtatásokrul rendelés rétetett, de utóbb a' könyvnek fzemesebben lett által olvasása után tapasztaltott a' többek között hogy:

1-o Az első könyvben a' 15-dik levelen ezen Strofa előtt; *Kap az oldalához szegény fegyvertelen,* egy strofa egészen ki-maradott, mely nélkül vagy tsonka, vagy leg-alább nehéz lesz az értelem. a' kint maradott Vers így vagon:

Fel-kél a' Páfitrul hogy útyát követi,
'S mig tántorgó lábát menni egyengeti,
Jobb felől egy gyilkos kardal fenyegeti,
Málik a' kötelet a' nyakába veti;

2-o A' második könyvben 64-dik levelen, ezen sorban: *Mit nem tesz egy szép szó egy Vitéz Vajdának? az a' szép szó roszszúl van nyomtatva,* kel-

lebbe

lene lenni *szé-szó*, melly nálunk annyit tesz, mint *hijjában való beszéd*.

3-o Mivel a' Könyv-nyomtatónak Görögbetűi nem vóltak; némelly helyekenn a' Görög ki-mondásokra való czélozások, a' levelek' alsó farkainn ki-nem jelenthetődtek: leg elől mindjárt ezt: *Musám!* mig némellyek 's a' t., tsak azért, hogy a' versfelők-néi közönségessé lett *Músa* nevezetet, némellyek kik a' versfeléstől idegenek, izetlenül ne olvassák: akarta az Auctor Homerus példájával szépíteni: *Ἄνδρα μοι ἔειπε Μῦσα.* — Az ilyen *Invocátziok*, fejedelem kérések a' leg nagyobb Poétáknál is igen közönségesek (és ezen fejedelem kérés-közben izokták ki-jelenteni, a' Vers-írásban eleikbe tett czélt) és ezt azért tselekedték, hogy a' Musákat Isteneknek tartván lenni; könnyebben essen az olvasóknak el-hinni, a' Vers-szerzők' azon szavaikat, mellyekkel néha a' gondolatokat-is (mellyek egyéb aránt titkolok) le-izokták írni. —

Még ezen folyó esztendőben a' Hunniás' szerző-jének mulatságra való egy könyvetskéje akarna világot látni, ilyen fellyül írással: *Holmi külömb külömb-féle dolgokrúl írt külömb-külobm-féle Versek:* melly könyvről való ezen tudósítását nem azért bortsátja előre, mintha vagy *Subscriptziot*, vagy *prænumerátziot* kérne; ~~most~~ azt várni késő-is vólna, 's mem-is kell: hanem hogy az alatt mig nyomtatódik, tudósíthassák a' kiknek a' Könyv tettzeni fog (tsak hogy egy egy levélben többetskénn) hogy tudhassa, merre, hová, 's mennyi Könyvet kellyen útasítani, annak idejében. A' kik azt szeretik tudni: mi az ára az el-adó dolognak? azoknak a' Könyv-Író egyebet nem felelhet, hanem hogy a' Hunniás-nál

nál drágább nem lesz. a' kik pedig arról szeretnek bizonyosok lenni: mi az a' mit vesznek? azoknak kedvéért ide íratnak a' *Matériák* vagy a' Könyvben találtatható *Versek* *Summáji* úgy-mint:

1-o *Igaz Barát*, a' ki boldog emlékezetű P. Anyós Pált betegségében frátja, vigasztalja, és hólta után álmában beszélget véle. 2. *Pokol*. 3. *Titkon könyörgeni*. 4. A' jövendő-mondó Ördög feleletje Augustushoz. 5. *Karátson*. 6. *Ozanam ezen szavai Magyarúl*: (Sorbonnistarum est Questiones Theologicas disputare. &c. 7. *Ovidiusból Felices Animas quibus haec cognoscere primis 's' a' r. Magyarra forditva*. 8. *Háládatlan ember*. 9. *Fartyu gyermek mentsége*. 10. *Az Isten tagadohoz*. 11. *Nem minden olyan, a' millyennek láttzik*. 12. *Hafznál a' jutalom*. 13. *A' három Fő bűnekről, Kerélyfégről, Bujaságról, fősvénységről, rendel*. 14. *Maga' gyilkosa, vagy egy magát fel-akasztott Asziszony' Historiája, Komédia formában*. 15. *Világi Mulandóság, Halál*. 16. *Egy Atyának leánya' halála után írt Vigasztalás*. — 17. 18. *Némely esztendőt jegyző Versek*. 19. *Balaton hideg ferdő*. 20. *Egy Gazdának furtsa gondolatjai bizonyos épületről*. 21. *Szent-Gáli Vésdégység*. 22. *Ajkai Veszédelem*. 23. 24. 25. *Némely Aggratuláló, és más neverséges Levelek*. 26. *Egy természetel Poétává lett Nemeshez*. 27. *Lakadalmi Vers*. 28. *Fársáng butszató*. 29. *Füredi Vadászat, mellyben a' Dianna arany-lábu szarvasát három Vadász kergette, de mindenik elszalasztotta*. 30. *Egy meg-örült vak Leány képében, egy Urfihoz levél*. 31. *Egy Szűz Ifjú legény álma*. 32. *Pindus és Pegazus*. 33. *A' bortól és Serről*. 34. *Ovid: Szerelem Könyvéből L.I. Eleg V. Aestus e-*

rát Magyarra fordítva. 35. Edgy nagy Magyarhoz a' Magyar nyelvrül. 36. Az Afzszonyok ditséretéről egy Házafuló Urfihoz biztató levél. 37. Átok egy rozfsz Afzszonyra. Toldalékúl hufz vig és szp-moru Magyar Énekek a' páros és páratlan életnek hafznáiról, Rozfsz Afzszonyok tsalárdságiról, Magyar öltözet' panaszszairól, és több ilyenek.

Egy Profefsornak és egy Ingysenérnek Epitaphiumja. (menuet.)

Ez fir halom alá két testben egy tsudát
Temettek — kérded mit? — egy flottát 's egy dudát.

Egyik a' meg-jelent ígét trombitálta,
 Máfik a' szerelem hangját furugjálta.

Az az oskoláját Plátoként tanítja:

Emez, az Euclides Czirkalmát ki nyitja
 És tsinál hatvan négy tarkált négy-szegeket
 Mellyen vesztegetik ketten idejeket.

Vagy is vesztegették mig az ég engedte
 'S a' halál a' Sakkot tölök el-nem szedte.

Nem nyert egyiknek-is tornya sem Dámája,
 Nyertesebb volt ama' Félelmek' Királya.

Ki mind a' Profefsort 's mind az Ingysenért-is
 Meg-nyerte 's helyettek tanított-is, mért-is.

Mért egy ölnyi hozfszu helyet kettejeknek,
 Mért fel oldhatatlan lánczal a' kezeknek.

'S hafznosan tanított a' Profefsor helyett,
 Hogy a' holtak közt lél, minden élő helyet.